

Изази Суботом.
Цијена:
За ПРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за чо год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплате шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногораца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Донеси пиљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:

ПЕТРОГРАД, 23. Јулија: Д нас публикован царев указ из Бијеле од 22. о. м. који наређује да се сазове 188,600 људи д. мобранства првог разреда. Одушевљење оштите.

Русождерска тактика.

Док се је руска војска низала на лијевој обали Дунава и кретала правидно без одлучног плана на румунској земљи, турски су пријатељи у западној Јевр. ни знали сваки час да причају за коју нову околност, која чини предизвик Руси у Бугарску по све и могућим. Час је била несавладљива посада подунавских градова турских, час пучуна способност турских вођа у обрабеним својим пословима, час онег рђава администрација војске руске предметом дугих расправа, које скупа имањаху једни исти референ, то је: да ће Руси имати крупна посла, да пријеђу Дунаво.

Али кад дође изненадни прелазак на Мачину, а убрзо за њим на Зимници, удари тресавица у срц цариградцима, и у перо њихових западних одјелова, тако да умал не изгубише главу. Први су се иза првог страха домислили да спасу част оружја оемплиског тиме, што ће жигосати своје властите офицере издајством, и ставити их пред војно суд (старински обичај у Турцама!); други су међутим викали «Хосана» овој мјери, и проричали, да је то клопка Абдул-Керимов, из које се неће тако лако извући руска војска. Али кад Гурко среће дивизију од Шипке, и стаде пружати етапе пут Једрена, тада већ не помислаху турској браћи «по духу» ни ли епистонови о та ним плановима Абдул-Керимовим: сад је вјело на очиглед надмоћију руске војске потражити на дилематском пољу накладу за оно, што је изгубљено на војничком.

Испрва је завођене администрације и судови у освојеним бугарским окрузима морало пријећи строгој критици, која имаће вршак у теме: да Русија осваја саби нове «провизије» у Јевропи; за тим је дошло питање о Цариграду на дневни ред, са обилатном дипломатском претњом, да та и та држава не може допустити Русима да са Капу-Сераја диктирају мир; па кад се и ова бомба разбио на лаконизам «вразицког пустињака», кад се немогаше већ тако помут ти сила вода у неким кабинетима европким и издајсторичности која добра ријеч за «приличан мир», — кад већ турској није суђено да уђе у Москву — тада окренуше русождери другу пјесму.

Ужас је погледати, што чине козаци, што чини руска војска с Турским народом у Бугарској! Што је најновији референ. Читајући неке дописе у неким листовима о грозни, што их просипљу Руси по Бугарској, језила би се читоду кожа, кад не би знао, да су то плаћена гласила турска, која просипљу такве гласове, да у први ред створе јавно миље у овим државама, ће се спекулативни «status quo» на истоку заогрће човјечанским саосјећајима према страдају-

ћем људству. Вољало је апеловати на милост оних Енглеза, који су сломили штап над турском, а нагонили своју владу, да рачуна с њиховим назорима о новом реду на истоку. Можда ће тај сидни, самосвјесни народ повући још кога за собом — и Турскај је бар за овај цар поможено!

Занимљива је издржљивост и постојанство, с којим се извођше ова тактика. Читаве стране заузимају дописи о томе, колико су жена осрамотили, колико су брце на копље натакли Руски козаци. Једва се у парламенту енглеском појави једна стидљива интерпелација, али на жалост — Лорд Дерби не таји, да је све, што се о томе говори прећерно; он би одиета први знао, имали у тима гласовима толико истине, да могу бити предметом парламентарне расправе, без зора, да се њоме компромитују дипломатски органи енглески на истоку.

Међутим су руски листови мучали, и то е разлогом; јер било би испод достојанства њихова, брнати дисциплини своје војске, која је од страних дописника призната као извршена. За нас, а мислимо и за сваког пријатеља човјечанства бјеше то мучање боља гаранција за безбедност мирољубивих становника бугарских, него сва брамбарзирања турских гласовима о протвиоми. Последство немачке државе у Цариграду има већ очигледно увјерење, да у гласовима о свирепству руских војника према турским поданицима нема ни мрвце истине, и ако цариградски дописник «Таймса» призна е, у своме допису од 8. Јула, да су Турци сами, видћи козаче околе Јензагре заплели вртеш, и поубијли неколко хришћана — то му служи на част, да је у добар час рекао истину својој публици и то, пошто се то већ толико пут догодило.

Па кад Турце прије него што морају да уступају мјесто руској војсци, искаљују срце на невиним женама и децама, можели безпристрасни човјек змјерити бугарским борцима у руској војсци, ако, заузев то место, пођу да свијете, своју крв, свој род, а можда и своју браћу и пријатеље? И може ли за ову крвину бити одговорне вође руске војске? Па све да би и ове саме потражиле и казниле колвође у флотзму, које су толики јад навијеле бј дном бугарском народу прошле и ове године: да ли би тада њихова одговорност била већа него што бјеше она францеских генерала прије и колико година у Сирији, кад су дошли да суде Маронитским колвођама за убиство, што су их чинили над невиним Хришћима?

Да говоримо отворено, то нам се турска влада, са циљем својом новинерском легионом привиђа као оно деца, која, видећи да су слабија дигну грају и зову старије у помоћ. Само су та пакосна деца једне преврћели, а то је: да између зала што веле да чини руска војска над Турцима бугарским — све да би и допустили, да то одиета б ва — и између оних, што их почише брнцици Турске прошле године у Бугарској, нема не може бити никакве аналогије. Ратне прилике саме собом доносе погибију над појединим невинима, и сми-

јешно би било чинити за то одговорну војску у непријатељској земљи као што бисмијешно било жалити се на бомбу из Кафата, што је случјно у Видицу убила једног мирног грађанина. Па све и да би команда руске војске у то вријеме кад овој са свију страна грзе поједини фанатици мусломански, дала такве — а особито оне, који су се прешле године одликовали у кланици бугарског народа — на брзу руку објесити: што има с тим морал цијеле војске, што ли међународно право послужује? То су шансе рата, од којих би отоманска војска јамачно чинила исте употребе, кад би се наша на румунској или на руској земљи. Али је лани посве другачије било: Тада је у Бугарској сама влада давила своје властите поданике за то, што су ти подници Хришћани, и зарад тога подозриви. За ту жељ она је морала фанатисати муслманске суграђане и објесити им заштиту за свако недело, које би учинили. . . .

«К» сице вјетар, пожнеће буру!«
Тај исти фанатизам свијети се данас над муслманским делом османских грађана, и турској влади наостаје данас ништа, но покрити се ушима, и гласаги да из бједе свога ообстроног народа што научи, ако јој иначе руско оружје даде и даље прилику, да се м же користити том поуком.

J.

Ратне вијести.

Са нашега бојишта немамо овога пута ништа новог јавити. Опсада Никшића уређена је под највишом управом Његове Свјетлости, Књаза, та је узела свој правилни течај тако, да се је и Његова Свјетлост могла одтуда кренути, да прегледа разне болнице и да на неколико дана посети јасну породицу.

Са руско-турског бојишта овога пута су нам вијести такође шкрте, али с тимем знаменитије. Цар својим указом из Бијеле, од 22. ов. наређује сазив од 188.600 људи «полченеца». Овај важни чин даје нам наслушати, да би се бојиште могло разширити и рат веће размјере заузети. Свакако немирше то више на локализацију источног рата. Крај најновијех појава у неким државама, није могла руска влада остати напрема истине и надаље скрштенијех руку, него је морала да учини све мјере, које је осигуравају од очевидних конзеквенција реченијех појава. Толико је извјесно, да Русија за покорење Турске није требала 200.000 нове војске.

Сам односни брзојав из Петрограда јавља нам за «опште одушевљење» у руском народу, које ће имати и своје мотиве у напоменутом смислу.

У осталом усредоточила је руска војска у Бугарској све своје дјејствоване око опсаде турских тврђава на Дунаву, нарочито Русчука и Силистрије, а тимем се разашњује и то, што су операције преко Балкана мало за тале.

Из Цариграда се ј вља, да је турска флота отишла у Батум, да одгуд превезе 20.000 војске у помоћ Сулејманпаши. Абдул-Керим и Редиф-паша стављени су пред ратни суд.

«Ион Брајт» држао је у Братфорту 18. ов. говор о источном рату, у ком се изјављује проти сваком покушају којем би се намјеравало стајати на пут Русији, да непосједне Цариград. Оваки поступак да би био неправедан, те би се њм рат само продужио. Инглешка да је и тако без савезника и кад би узрадила како некоја инглешки политичари хоће, да би изазвала проти себи јевропску коалицију, која би земљу само понизила.

И марки Хардингтон говорио је такође о источном питању; те је и он просвједовао проти томе, да се Инглешка

заплеће у рат. Инглешка да се мора држати строго и непристране неутралности.

— Султан је свргао Хајрулах-ефендију са Шеик-и-Исламства, те је именовоа за истогара Кара-Калил-ефендију.

— У италијанској војсци чине се ванредне промјене и кретања, тако је неки дан наименовано 79 пуковника и 78 подпуковника.

— Пети кор, како је већ јављено, прешао је Дунав, и ово му је ратни распоред: Заповједник кора: генерал-ађутант, барон Мелер-Шакомецки; начелник штаба: пуковник, Шафхаузен-Штернберг; начелник топицитета: генерал-мајор Киљхен. Заповједник 8 пјешачке дивизије: генераллајт. Сарајански; начелник штаба: пуковник, Јадалов. Заповједник 7 пјешачке дивизије: генералмајор, Шуман; начелник штаба: барон о. Розен. Заповједник 6 коњаничке дивизије: генераллајт, барон Таубе; начелник штаба: пуковник Јоашкин. Заповједник 2 коњаничке бригаде: генералмајор, Кратонкин; заповједник 1 коњаничке бригаде: генерал, Церпутовски.

— Сулејман-пашу, потученог покоритеља Црне Горе послужила је худа срећа и проти Русима. Код Кара-Бунара, на југу Балкана, потукао га је генерал Гурко до ноге узевши му 10 топова. Разбијени Сулејман побјегао је у Дренополе.

— О појачању руске војске у Азији јављају из Тифлиса, да су одређени два кора, од којих је већи дио већ стигао на бојишта. Чам приспију сва одјелења одпочеће се нападање.

— Из Беча јављају «Политикен», да се тамо држи, да ће, у случају ако Инглешка посједне Галипоље, Немачка посјести Смирну, Аустрија Солун, а Италија Арбанију.

— Турци настављају изнашати ковати лажи о тобожњивом свирепствима руске војске. У том Турцима на служб стоје особито инглешки пословачи и козули у Турској. Овом јаволском игро хоће поменути сајузници, да маскирају прикрију турске поколе, што их у свој здвојењу врше над јадном хришћанском рајом, по теорији оне познате: «речи је док ти није рекла»!

— 14. овога потучени су Турци код Разграда, и кад се у обзир узме, да они сами признају, да су у том боју погинули 2 генерала, Азис — и Фејик паша, с 400 људи, онда је турска погибија на том мјесту морала бити страшина.

— Од Плијевне, као што је већ јављено, одбили су Турци и по други пу одјелење генерала Криденера, чему су у осталом није ни чудити, кад се у обзир узме, да су Руси у том часу били усредоточили сви своју радњу око опсаде Русчука, и да је Турска сила код Плијевне пет пута надмоћнија била, што рајасује и знатне губитке Руси на т страни.

Телеграм о поразау Сулејман-паша 15. о. м. код Карабунара, 5 миља југу од Јени-Заре, потврђује вијести из Цариграда и Букарешта. Сулејман-паша кренуо је из Дренопоља са 15 батаља и 2 батерије, да дочека и баци напад Балкан генерала Гурка. Код Карабунара сукоби се с Русима, који га потукоше до ноге и отеше му 10 топова. Услед те бјеге допрли су Руси до трговини Ханкјеј, на по пута између Дренопоља и Пловдива у долина ријеке Мари важан стрателнички успјех, Турци хвале да су тај град учврстили многобројну војску у њега сакупчили, вијести из Цариграда «Пресе» јављају, провизорне, у наглости изведе утврде јесу још ненаоружане; Дренопоље да б доваљно наоружан, да би требало 80 топова од овних један дио да је још на к двору цариградском.

Руси су осим тога посјели важ железничку постају Јамболи и на други повушили пет мостова и тимем дузели Турцима могућност допуњив војску окољену у четворкуту. Уједи јавља, да су Руси посјели већ Силистију и да су руске предетраже рекоњисцију.

